

Kokousmuistio 1/2025

Aika	20.2.2025 klo 9:30–11:30
Paikka	Kesäranta
Läsnä	Orpo Petteri, puheenjohtaja Adlercreutz Anders Häkämies Jyri Jalonen Markku Karhunen Minna Multala Sari Palola Antti Rydman Wille Satonen Arto Tavio Ville Majanen Juha (at.) Manninen Katri (at.) Virkkunen Henna (at.) Sinko Pekka (s.)

1 Kokouksen avaus

Pääministeri avasi kokouksen ja totesi aiheena olevan *Geotalouden haasteet ja EU:n strategiset linjaukset*. Keskustelun alustaa Euroopan komission varapuheenjohtaja Henna Virkkunen.

Pääministeri totesi poikkeuksellisen geopoliittisen epävarmuuden heijastuvan väistämättä talouteen ja lisäävän myös Suomen julkisen talouden tasapainottamiseen liittyviä haasteita. Nyt tarvitaan ripeämpää talouskasvua. Havainnot eri puolilta Suomea viittaavat siihen, että puhtaaseen energiasiirtymään liittyviä investointihankkeita on lähdössä runsaasti liikkeelle. Tämä luo osaltaan uskoa tulevaan. Suomella on paljon vahvuuksia ja EU:n kautta tärkeitä yhteistyökumppaneita sekä mahdollisuuksia vaikuttaa.

2 Geotalouden haasteet ja EU:n strategiset linjaukset

Henna Virkkunen kävi alustuksessaan läpi globaalia geopoliittista tilannetta ja EU:n tulokulmia siihen fokusoiden erityisesti turvallisuuteen, kauppapolitiikkaan sekä kilpailukykyyn. Turvallisuustilanne on Euroopassa poikkeuksellisen haastava ja heikoin sitten toisen maailmansodan. Euroopalla on kaksoishaaste tukea Ukrainaa ja samanaikaisesti vahvistaa merkittävästi omaa puolustustaan. EU:n nykyiset säännökset tukevat huonosti puolustusmenojen rahoitusta, mutta uusia malleja haetaan ongelman ratkaisemiseksi.

Vahvistuva geopoliittinen blokkiutuminen hidastaa globaalisti ulkomaankaupan kasvua. Yhdysvaltain toimet ovat lisänneet kolmansien maiden kiinnostusta yhteistyöhön EU:n kanssa. EU valmisteleeikin parhaillaan kauppasopimuksia useiden merkittävien maiden kanssa.

Euroopan komissio julkaisi muutama viikko sitten mm. Draghin raportin suosituksiin nojautuvan kilpailukykykompassin, jossa tavoitteeksi asetetaan EU:n ja sen tärkeimpien kilpailijoiden välisen innovaatiokuilun kurominen, oikeudenmukainen ja kilpailukykyinen vihreä siirtymä sekä kriittisten riippuvuuksien vähentäminen. Keskeiset keinot tavoitteiden saavuttamiseksi ovat sääntelytaakan keventäminen, sisämarkkinoiden ja erityisesti pääomamarkkinoiden kehittäminen, osaamisen vahvistaminen sekä politiikkatoimien vahvempi koordinointi EU:n ja jäsenmaiden välillä.

3 Keskustelu

Alustusten pohjalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa seuraavia kysymyksiä ja näkökulmia:

- Yhdysvaltain tullipolitiikassa yllättävää on marssijärjestys, jossa painopiste tuntuu jo alussa olevan Kiinan sijasta EU:n vastaisissa toimissa. Monet suuret yritykset suunnittelevat tuotannon siirtämistä ainakin osittain Yhdysvaltoihin.
- Yhdysvaltain toimien taustalla voi olla myös vielä piilossa olevia strategisia tavoitteita. Varautuminen pahimpiin skenaarioihin on silti viisasta.
- Euroopan vahvuudet liittyvät jatkossakin koulutukseen ja osaamiseen ja niitä kannattaa vaalia myös haastavassa tilanteessa.
- Sosiaalinen kestävyys joutuu EU:ssa koetukselle, kun useissa maissa kansalaisten kriisitietoisuus on edelleen melko matala ja vastakkain ovat konkreettiset energialaskut ja etäisempi Ukrainan tukeminen.
- On tärkeää huolehtia siitä, että pakotteiden mahdollinen purkaminen ei aiheuta ”takapakkia” vihreän siirtymän etenemiseen EU:ssa.
- Hallinnollisen taakan vähentäminen ja sääntelyn yksinkertaistaminen ovat yritysten näkökulmasta erittäin tervetulleita. Niiden konkreettinen toimeenpano voi kuitenkin olla osin haastavaa ja vaatii kunnianhimoista tavoitteenasetantaa.
- On syytä muistaa, että osa EU:n säätelystä tukee sisämarkkinoiden toimintaa ja on siksi erittäin tarpeellista. Liiallisen sääntelyn purku olisi hyvä aloittaa sellaisesta hyväksytyistä regulaatiosta, jota ei ole vielä pantu toimeen.
- Haastava globaali tilanne korostaa tarvetta yksituumaisuuteen ja tarpeettoman vastakkainasettelun välttämiseen kotimaassa.
- Kansainväliset yhteistyöhankkeet osaavan työvoiman saamiseksi korostuvat, jotta yhteiskunnan tärkeät palvelut voidaan turvata. Osaavaa työvoimaa pitäisi myös voida vapauttaa julkiselta sektorilta yksityisen sektorin käyttöön.
- Olisi selvitettävä mahdollisuuksia eri rahoittajatahoja yhteen kokoavan konsortion muodostamiseksi puolustusinvestointien rahoittamiseksi.
- EU:n finanssipolitiikan säännöt rajoittavat osaltaan jäsenmaiden mahdollisuuksia lisätä puolustusmenojaan. Sääntöihin tulisi lisätä joustoja niin, ettei niiden uskottavuus rahoittajien silmissä kuitenkaan kärsisi.
- Pohjoismainen yhteistyö korostuu sekä puolustusmenojen rahoituksessa että mm. mineraalien tuottamisessa vastuullisella tavalla EU:n käyttöön.

4 Kokouksen päättäminen

Talousneuvoston seuraava kokous pidetään ke 27.3.2025 klo 9:30–11:30 Kesärannassa. Aihe vahvistetaan myöhemmin. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:00.

Pekka Sinko
talousneuvoston pääsihteeri